

Tijdslijn tot en met maart 2024 over SABIC en uitstoot van onder meer PFAS. *

* voor de context zijn ook gebeurtenissen opgenomen buiten de verwickelingen op het terrein van SABIC.

- 2018: De Europese Voedselveiligheidsautoriteit (ESFA) stelt de veiligheidsgrens voor PFAS een factor negentig strenger vast.
- januari 2019: In Nederland is er een aantal waterschappen, dat de baggerwerkzaamheden uit voorzorg stil legt vanwege PFAS.
- 2019: Denemarken verbiedt de toepassing van alle PFAS-stoffen in voedselcontactmaterialen.
- april 2019: Lekkage fenol houdend afvalwater naar de bodem op het terrein van SABIC Bergen op Zoom.
Dit werd **niet** gemeld bij de milieuklachtencentralen als ongewoon voorval. Later dat jaar volgde wel een melding, vergezeld van een saneringsplan. Indiening 24 mei 2019. In deze melding wordt niet gerept over PFAS. Dit plan werd goedgekeurd door het bevoegde gezag.
- oktober 2019: Om een "grondinnemer" bereid te vinden deze vervuiling te ontgraven werd de bodem onderzocht op PFAS. Er werd PFAS gevonden. Zie rapport KWA bedrijfsadviseurs maart '23 blz's 4, 7, 12. Voor de ernst van de bodemverontreiniging zie bladzijde 26. Het betreft vooral perfluorbutaansulfonzuur. Vervolgens deed SABIC het nodige onderzoek, zie KWA-rapport.
- oktober 2019: Het Malieveld in Den Haag stroomt vol met betogers, die protesteren tegen het voorlopig handelingskader PFAS, waardoor alle grondverzet tijdelijk gestopt is.
- januari 2020: Perfluorbutaansulfonzuur (PFBS), de PFAS van SABIC komt op de lijst van Zeer zorgwekkende stoffen (zie ZZS-lijst RIVM).
- oktober 2019-
oktober 2021: In deze periode is tot dusver geen enkel bericht of document boven water gekomen waaruit blijkt dat er gemeld is door SABIC. Geen melding van een ongewoon voorval -verontreiniging bodem door PFAS-stoffen-.
Geen melding van SABIC over deze bodemverontreiniging op basis van artikel 27 lid 1 w.b.b.
- oktober 2021: In een toelichting op een conceptaanvraag revisievergunning wordt door SABIC de PFAS-stof PFBS* vermeld in een tabel met te lozen stoffen. Dit is destijds door de OMWB niet opgemerkt omdat nog gewacht werd op een aanvulling van de aanvraag voor een biomassacentrale. Het staat vast dat SABIC deze tabel toen niet expliciet onder de aandacht van de OMWB heeft gebracht.
*perfluorbutaansulfonzuur
- begin april 2022: SABIC meldt telefonisch aan Rijkswaterstaat Zee en Delta (RWS) dat de lozing op de Westerschelde via de afvalwaterpersleiding PFBS bevat. Op 7 april 2022 verstrekt SABIC aan RWS een overzicht van metingen die zij sinds

	medio 2021 heeft gedaan. Op 26 april 2022 vraagt RWS een overleg over de lozing aan bij SABIC met het verzoek de OMWB hierbij uit te nodigen.
31 mei 2022	SABIC verricht een presentatie, waarbij de toezichthouders worden geïnformeerd over de lozing van PFAS in de Westerschelde en de PFAS-vervuiling.
21 juni 2022	Bezoek van de toezichthouders aan SABIC. Gedetailleerd verslag, waarin gesproken wordt over twee stoffen, die onder de PFAS-stoffen vallen. De fenolverontreiniging werd in april '19 in de bedrijfsadministratie van SABIC opgenomen in de rubriek "ongewone voorvallen zonder significante gevolgen voor het milieu". Er is geen melding gedaan bij de milieuklachtencentrale. Er wordt door de OMWB een overtreding geconstateerd. De maatwerkafpraak 1.1.1. in de wijzigingsvergunning van 19-2-2013 is niet nageleefd.
27 juni 2022	Gedeputeerde Staten NB melden aan een statenlid dat: SABIC (pas) op 31-5-2022 melding maakte van de PFAS-lozingen in de Westerschelde. Het is bij de provincie niet bekend hoe lang en hoeveel al geloosd is in de Westerschelde.
14 juli 2022	Brief OMWB aan SABIC, waarin drie overtredingen worden geconstateerd. -niet melden ongewoon voorval volgens de regels -geen uitvoering geven aan een goedgekeurde bodemsanering (die van mei '19) overtreding Wbb artikel 13; -niet melden van de nieuwe bodemverontreiniging met PFAS conform Wbb artikel 27 lid 1
7 september 2022	Brief SABIC aan OMWB waarin onder meer uitleg gegeven wordt waarom niet reeds in april 2019 werd gezocht naar PFAS. Geen protest tegen de door de OMWB geconstateerde "overtredingen". Wel een verklaring waarom nog geen uitvoering was gegeven aan de goedgekeurde bodemsanering.
september 2022	SABIC vraagt een vergunning om 245 kgPFAS te mogen lozen in de Westerschelde. De vergunningverlener reageert direct afwijzend.
8 november 2022	In het verslag van een bezoek aan het bedrijf wordt de zienswijze van SABIC op de overtreding van artikel 27 lid 1 Wbb afgewezen. Het standpunt van het bevoegd gezag wordt niet gewijzigd.
maart 2023	Rapport KWA bedrijfsadviseurs over bodemverontreiniging met diverse PFAS-stoffen en meetresultaten vanaf 2019. Monitoring van PFAS zal na sanering nog langdurig nodig zijn. Advies: Neem het op in de V&R rapportage, minimalisatieverplichting. Zie ook tekst onder oktober 2019.
april 2023	Indicatieve immissietoets RWS: Een lozing van 51 kg pfas kan niet worden toegestaan. Dat is een te grote belasting voor de Westerschelde "Er zijn dringend maatregelen nodig."
april 2023	Beschikking / maatwerkvoorschrift Rijkswaterstaat met onderzoeksopdracht aan SABIC hoe de PFAS-verontreiniging van afstromend hemelwater naar de

- Theodorushaven verminderd kan worden. Uit metingen blijkt dat het PFAS-lek nog niet boven is.
- 27 mei 2023 Brief aan de gemeente Bergen op Zoom met vragen van bewonersorganisaties over opstelling gemeente t.a.v. emissieproblematiek SABIC.
- Medio 2023 Het RIVM meldt dat Nederlanders met voedsel en drinkwater teveel PFAS binnen krijgen. Variatie in het menu aanbrengen luidt het advies.
- oktober 2023 WOO verzoek van bewonersorganisaties Bergen op Zoom naar onder meer de besluitvorming over het handhavingsbeleid van het bevoegde gezag en het achterwege blijven van sancties. Nog geen reactie gehad. Rappel maart 2024. E-mail van OD: WOO-verzoek was blijven hangen op het provinciehuis. Oorzaak was niet meer te achterhalen.
- 21 december 2023 Na rappel over uitblijven brief antwoord op brief 27 mei 2023 aan de gemeente vindt er een bijeenkomst plaats op het stadskantoor met twee wethouders mevr. Demmers en de heer Verroen en twee ambtenaren. Hier werden afspraken gemaakt ter voorbereiding van de bijeenkomst op 20 maart 2024.
- 20 maart 2024 Bijeenkomst ten stadhuis met twee wethouders, bewoners, SABIC, OMWB en functionaris van de GGD. OMWB verklaart als volgt:
Er bestaat een maatwerkvoorschrift met SABIC, waarbij niet ieder klein incident gemeld hoeft te worden. Dit geldt echter niet voor het weglekken van PFAS naar de bodem. Achteraf bezien was een eerdere melding op zijn plaats geweest.
- 26 maart 2024 Er wordt aan bewoners een gezamenlijke persverklaring voorgelegd, waarin gesteld wordt dat naar de mening van het bedrijf “wel degelijk een melding was gedaan over dit voorval, maar dat pas later een conclusie kon worden getrokken over de omvang van het probleem”.
Bewoners gingen niet akkoord met deze tekst en hebben er op aangedrongen ook de OMWB te raadplegen over de tekst.

P. Kwaadgras